

راز موفقیت در تجاری‌سازی صنعتی

مهدی بورقاسی
عضو اتاق بازرگانی تهران

شواهد حاکی از آن است که ایران با وجود ظرفیت‌های صادراتی بالا در تجاری‌سازی صنعتی موفقیت چندانی نداشته است. در شرایط آموزشی چند عامل در ناکامی ما در رشد صنعتی و تجاری‌سازی دخالت دارند که مهم‌ترین آنها جدا ماندن اقتصاد ایران از اقتصاد جهان است و به همین دلیل نمی‌توانیم صادرات و واردات راحتی داشته باشیم.

رشد شدید نقدینگی و تورم بالا و فزاینده در کشور نیز از دیگر عوامل مهم در ناکامی ما در تجاری‌سازی و رشد صنعتی کشور است. این مشکل موجب می‌شود تمام فعالیت‌ها و تلاش‌های فعالان اقتصادی، تجاری و صنعتگران کشور بی‌نتیجه بماند. سومین عامل، نداشتن برنامه استراتژیک توسعه اقتصادی و نبود مدیریت در اقتصاد کلان کشور است. تمام این عوامل دست به‌دست یکدیگر داده‌اند تا تولیدکنندگان و فعالان تجاری اقتصادی کشور موفق به رشد صنعتی و تجاری‌سازی محصولات ساخت داخل نشوند.

امروزه به واسطه سرمایه‌گذاری با اولویت دولتی از میزان سرمایه‌گذاری‌ها در کشور کاسته شده و نرخ سرمایه‌گذاری کاهش پیدا کرده‌است. نباید فراموش کرد سرمایه‌گذاری‌های دولتی فقط باید در زمینه زیرساخت‌های اساسی انجام شود و مابقی سرمایه‌گذاری‌ها باید از خارج وارد شود اما بنا به دلایلی که پیش‌تر عنوان شد و از آنجا که فعالان تجاری و اقتصادی دنیا ایران را به رسمیت نمی‌شناسند؛ باوجود ظرفیت بالای کشور در زمینه‌های مختلف، هیچ سرمایه‌گذار عاقلی مایل به سرمایه‌گذاری در کشور نیست. سرمایه‌گذار داخلی نیز از آنجا که می‌داند بازخوردی برای سرمایه‌گذاری خود نخواهد داشت مایل به سرمایه‌گذاری در کشور نیست. بنابراین گاهی شاهد خروج سرمایه و نیروی انسانی متخصص از کشور هستیم. امید است که دولت سیزدهم مسیر را برای پیوند اقتصاد کشور به اقتصاد دنیا آماده کند تا به زودی شاهد بهبود وضعیت معیشت مردم و همچنین تجارت کشور باشیم.

عکس: آیدا فریدی

پرداخت ارز مرجع و چرخه معیوب توزیع از جمله مهم‌ترین محورهای این میزگرد است. با #smt همراه باشید.

گفت‌وگو نشستیم و نظر آنها را درباره جوانب مختلف این موضوع جویا شدیم. قیمت‌گذاری، تداخل و موازی‌کاری،

برگزار شد با رئیس سازمان حمایت مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان و رئیس کمیسیون کشاورزی مجلس به

پرونده ارز دوزخ بسته شود

پرونده ارز دوزخ بسته شود

کرده‌ایم تا بارگیری به‌طور مستقیم انجام شود. در بحث بندر شهید رجایی نیز تدابیری در نظر گرفتیم تا نهاده‌ها به‌طور مستقیم از کشتی‌ها وارد کامیون‌ها شوند و دیوبی در کار نباشد. ایراداتی در سامانه بازارگاه وجود داشته که آنها را شناسایی کرده‌ایم. به‌عنوان مثال، یکی از تولیدکنندگان در استان بوشهر که از طریق سامانه بازارگاه ثبت سفارش کرده بود باید نهاده موردنیاز خود را از بندر امیرآباد تهیه می‌کرد. این ناهماهنگی‌ها و بی‌برنامگی‌هاست که موجب بروز برخی مشکلات و دغدغه برای تولیدکنندگان کشور می‌شود. در درون همه این ناهماهنگی‌ها فساد نهاده‌پنه شده است.

پرداخت ارز مرجع فقط با کارت ملی

رئیس کمیسیون کشاورزی مجلس شورای اسلامی در بخش بعدی سخنان خود گفت: حال به این سوال می‌رسیم که فساد چگونه به وجود می‌آید؟ در پاسخ باید گفت یکی از اصلی‌ترین دلایل برای ایجاد فساد، ارز دوزخی است. به عبارت دیگر، دو نرخ بودن ارز این فضا را ایجاد می‌کند. به عقیده من، باید دو اقدام اساسی در این زمینه انجام دهیم. نخستین اقدام مدیریت درست است. اگر مدیریت درستی در این زمینه لحاظ شود، هیچ مشکلی در زمینه تامین نهاده‌ها نخواهیم داشت. نکته دیگر بانک مرکزی است. بانک مرکزی سال ۹۸، حدود ۴۵۰ میلیون دلار ارز برای واردات نهاده‌های دامی پرداخت کرده است. وارداتی انجام نشده و معلوم نیست این ارزها کجا هستند. عملکرد بانک مرکزی در زمینه اختصاص ارز متنتقدن زیادی دارد.

رئیس کمیسیون کشاورزی مجلس ضمن اشاره به این موضوع گفت: از سوی دیگر، بانک هم در این زمینه پاسخگو نیست. سال ۹۹ معادل همین مقدار ارز دولتی از کشور خارج شده اما هیچ نهاده‌ای وارد کشور نشده است. بانک مرکزی در اقدامی عجیب، تنها با دریافت کارت ملی اقدام به ارائه ارز دولتی کرده است. در کجای دنیا چنین اتفاقی رخ داده است؟ وقتی فساد در حوزه‌های مختلف نهاده‌پنه می‌شود، این اتفاقات رخ می‌دهد. در همین زمینه نهاده‌های نظارتی به‌ویژه دستگاه قضا باید وارد عمل شوند. سیستم‌های مربوطه مانند وزارت جهاد کشاورزی نیز باید از مبادی ورودی

کنیم. علت اصلی این موضوع نیز وجود فساد است. من در روزهای گذشته بازدید از بندر امام خمینی به عمل آوردم. در این بازدید متوجه شدم حدود ۳ میلیون تن نهاده دیو شده و حدود ۳۰۰ هزار تن در حال بارگیری از کشتی بود. حدود یک میلیون تن نهاده نیز در لنگرگاه روی کشتی بود. جالب اینجاست که در این بندر با یک پلاک، ۱۰ کامیون خارج می‌شد. کامیون‌ها، نهاده‌ها را در شهر اهواز با خاک اریه مخلوط و به تولیدکننده می‌فروختند. در بندر امام ۹۰ باسکول وجود داشت که فقط ۳۰ عدد از آنها فعال بودند. نکته اینجاست که این باسکول‌ها نیز به سامانه وصل نبودند. در این بندر در راستای تریخیص نهاده‌ها به‌ویژه نهاده‌های دامی، ناهماهنگی بین دامپزشکی، سازمان تات، استاندارد و بهداشت به طرز محسوسه به چشم می‌آمد.

وضعیت بحرانی است

عسکری در تشریح بیشتر موضوع خاطر نشان کرد: در موضوع حمل‌ونقل نیز باید گفت که در بخش تولید پروتئین سفید و قرمز در شرایط بحرانی قرار داریم. مواد پروتئینی در بندر امام فقط با ۸۰ کامیون حمل می‌شد. از متولی حمل‌ونقل استان خوزستان، دلیل آن را جویا شدم. در پاسخ گفت کامیون‌ها به این بندر نمی‌آیند. در همین راستا وزیر وقت کشور، وزیر وقت جهاد کشاورزی و معاونت حمل‌ونقل جاده‌ای از وزارت راه و شهرسازی را پای کار آورده‌ایم. از وزیر کشور خواستیم تا استانداران را پای کار بیاورد. از وزیر جهاد کشاورزی نیز خواستیم تا روسای سازمان‌ها را به خط کند و از معاون وزیر راه و شهرسازی نیز خواستیم تا خود سر کار بیاید تا به تناسب نیاز نهاده‌ها هر کسی از حوزه خود کامیون‌هایی را به بندر امام بفرستند تا نهاده‌ها به مقاصد مورد نظر ارسال شوند.

رئیس کمیسیون کشاورزی مجلس افزود: پس از این اقدام، تعداد کامیون‌های بندر امام از ۸۰ به ۳ هزار کامیون رسیده است. رئیس راه‌آهن جمهوری اسلامی ایران را نیز مکلف کرده‌ایم که سیستم ریلی کشور زیر بار برود و خوشبختانه این اتفاق رخ داده است. کشتی‌ها را نیز از بندر امام به سمت بندر شهید رجایی هدایت

محمدجواد عسکری، رئیس کمیسیون کشاورزی مجلس یازدهم درباره اجرای سیاست ارز تک نرخ گفت: آنچه امروزه در فضای مواد پروتئینی (به‌ویژه پروتئین‌های سفید و قرمز) اتفاق می‌افتد، موضوع سوءمدیریت است. یکی از اشکالات اصلی که وجود دارد این است که ارز تخصیص داده‌شده برای واردات نهاده‌ها دوقیمتی است. مادامی که این فضا وجود داشته باشد، موضوع رانت و فساد نیز به‌طور قطع وجود خواهد داشت. در موضوع نیاز پروتئینی، کشور ما به نهاده‌های دامی که از ۳ قلم کالای ذرت، سویا و جو تشکیل می‌شود، وابسته است. در مجموع در کشور به حدود ۲۰ میلیون تن از این نهاده‌ها نیاز داریم که حدود ۱۰ میلیون تن آن، نیاز به ذرت است که حدود ۳ میلیون تن از این محصول در کشور تولید و مابقی از خارج از کشور تامین می‌شود. عسکری در تشریح بیشتر این موضوع گفت: همچنین ۴.۳ میلیون تن سویا نیاز داریم. ۳۰۰ هزار تن از این مقدار در داخل کشور تامین می‌شود و مابقی وارداتی است. ۶۶ میلیون تن هم جو نیاز داریم. در شرایط اقلیم مناسب در داخل کشور، ۵۰ درصد از نیاز ما در کشور و ۵۰ درصد از طریق سایر کشورها تامین می‌شود. سال‌هاست فساد در فضای واردات کشور نهاده‌پنه شده است. این جمله به این معنی است که عده خاصی در کشور متولی واردات نهاده‌ها هستند. اگر مدیریت خوبی لحاظ شود و با برنامه‌ریزی پیش برویم، هم می‌توان این نهاده‌ها را در داخل تولید و هم در این زمینه، دغدغه و نگرانی تولیدکننده و مصرف‌کننده را برطرف کرد.

علت اصلی فساد است

رئیس کمیسیون کشاورزی مجلس گفت: شاید بتوان ادعا کرد تا امروز نخواستیم این سیاست اجرایی شود. ما در دشت سیستان واقع در استان سیستان و بلوچستان ۴۶ هزار هکتار اراضی داریم که با تاکید رهبر معظم انقلاب، صندوق توسعه ملی مبلغ ۸۵۰ میلیون تومان اعتبار برای این منطقه در نظر گرفته است. ۵۵۰ هزار هکتار نیز اراضی در دو استان خوزستان و ایلام داریم که در مجموع افزون بر ۶۰۰ هزار هکتار اراضی هستند. بنابراین ظرفیت‌ها و قابلیت‌های زیادی در حوزه تولید نهاده‌های کشاورزی در کشور وجود دارد اما نمی‌توانیم این ظرفیت بالقوه را به بالفعل تبدیل

محمدجواد عسکری: یکی از اصلی‌ترین دلایل ایجاد فساد، ارز دوزخی است

و به عبارتی، دو نرخ بودن ارز این فضا را ایجاد می‌کند. بانک مرکزی سال ۹۸، حدود ۴۵۰ میلیون دلار ارز برای واردات نهاده‌های دامی پرداخت کرده اما وارداتی انجام نشده و معلوم نیست این ارزها کجا هستند

بستن شیرهای نفت در صورت مدیریت درست

از محصولات کشاورزی ما هستند. چرا تاکنون نتوانسته‌ایم فضای را ایجاد کنیم تا بتوانیم از این بازار بزرگ نهایت استفاده را ببریم؟ به عقیده من در حوزه امنیت غذایی، امروزه دنیا به دنبال این است که امنیت غذایی مردم خود را تامین کند. ما نیز به تناسب ظرفیت‌ها و قابلیت‌های خود در حوزه تولید محصولات غذایی، باید در راستای نقشه راه مشخصی حرکت کنیم. ضمن اینکه به دلیل اقلیم و ظرفیت آب و خاکی که داریم شاید جزو معدود کشورهای باشیم که به راحتی می‌توانیم نیاز خود در این حوزه را تامین و حتی صادر کنیم. جمعیت ۶۰۰ میلیونی کشورهای همسایه ما علاقه‌مند به استفاده

در پایان رئیس کمیسیون کشاورزی مجلس شورای اسلامی نیز اظهار کرد: مسئله امنیت غذایی مسئله بسیار مهم و حساس و سرنوشت‌سازی برای هر کشوری است. امروزه دنیا به دنبال این است که امنیت غذایی مردم خود را تامین کند. ما نیز به تناسب ظرفیت‌ها و قابلیت‌های خود در حوزه تولید محصولات غذایی، باید در راستای نقشه راه مشخصی حرکت کنیم. ضمن اینکه به دلیل اقلیم و ظرفیت آب و خاکی که داریم شاید جزو معدود کشورهای باشیم که به راحتی می‌توانیم نیاز خود در این حوزه را تامین و حتی صادر کنیم. جمعیت ۶۰۰ میلیونی کشورهای همسایه ما علاقه‌مند به استفاده

مرغ موردنیاز برای ۸۰ میلیون ایرانی را نخواهیم داشت. تابش گفت: امروزه با دو نوع تنظیم بازار روبه‌رو هستیم. تنظیم بازار بخش کشاورزی و همچنین بخش صنعت، معدن و معدن. نمی‌توانیم مدعی باشیم که در شرایط کنونی، نرخ موز بر نرخ تیرا آهن تاثیرگذار نیست. در همین راستا پیشنهاد داده‌ایم یک کارگروه عالی تنظیم بازار تشکیل شود تا دو بخش تنظیم بازار در یک مکان تبادل نظر کنند تا مباحث مربوط به تنظیم بازار در آنجا مطرح شود. رئیس سازمان حمایت مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان در جمع‌بندی سخنان خود اظهار کرد: قیمت از دستور تبعیت نمی‌کند. نرخ حاصل جمع برخورد منحنی عرضه با منحنی تقاضاست. اگر هر کدام از این منحنی‌ها افزایش پیدا کند بر منحنی دیگر تاثیرگذار خواهد بود. امروزه هر اتفاقی در کف بازار افتاده بدون شک سازمان حمایت ماه‌ها قبل، نامه‌ای به متولی تولید آن کالا ارسال کرده و پیرامون اتفاقات آینده هشدارهای لازم را داده است.

در ادامه میزگرد رئیس سازمان حمایت مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان اظهار کرد: مناسبانه از سازمان حمایت برای حضور در شورای قیمت‌گذاری کمیسیون کشاورزی مجلس دعوت نشده است. به عبارتی می‌توان گفت حق مصرف‌کنندگان در آن نادیده گرفته شده است. بنابراین در همین جلسه از رئیس کمیسیون کشاورزی مجلس درخواست می‌کنیم نماینده سازمان حمایت نیز به عنوان نماینده مصرف‌کنندگان در این شورا حضور داشته باشد. قانون انتزاع تصریح می‌کند که وزارت جهاد کشاورزی باید به گونه‌ای عمل کند که از حجم ارز موردنیاز برای واردات کاسته شود. سوالي که پیش می‌آید این است که آیا امروزه تمام مشکلات حل شده است؟ خیر؛ بنابراین دوباره به صحبت اولیه خود باز می‌گردم. ممکن است که در شرایط آموزشی تمرکز تصمیم‌گیری وجود داشته باشد اما یادمان باشد که اصل فراوانی تولید را نباید هیچ‌گاه از یاد ببریم. اگر جوجه‌ریزی به میزان ۱۴۰ میلیون قطعه انجام نشود،

سیاوش غیبی پور
کارشناس اقتصاد

راهکارهایی برای فرار از تورم

تنظیم و هدایت سیاست‌های پولی یکی از ارکان مهم در توسعه اقتصاد به شمار می‌رود. برای تنظیم و هدایت سیاست‌های پولی نیز بررسی رابطه بین تورم و رشد اقتصادی دارای اهمیت است. در نظریه‌های اقتصادی و نتایج مطالعات تجربی انجام‌شده در کشورهای گوناگون درباره چگونگی تأثیرپذیری رشد از تورم اتفاق نظر کلی وجود نداشته و به نتایج متناقضی (رابطه خطی مثبت/ منفی یا رابطه غیر خطی یا یک یا دو آستانه) دست یافته‌اند. تورم به شکل سنتی دو ریشه دارد؛ یکی فشار ناشی از تقاضاست و دیگری کمبود یا تغییرات در عرضه است که این دو ریشه در سطح جهانی مطرح است. اما در کشور ما ریشه‌های دیگر نیز وجود دارد و آن تأثیر اقتصاد بر تورم سنتی است، یعنی وجود تورمی که سال‌هاست در کشور ما جا خوش کرده است.

اگر بخواهیم این عوامل را از سزر راه کنار بزنیم، از نظر منطقی و کارکردی نیازمند تغییرات اساسی هستیم. اول اینکه تولید را باید با مصرف همگام کنیم. دوم اینکه رشد اقتصادی‌مان باید یک رشد قابل توجه باشد نه رشدی در حد ۳.۲ درصد تا بتوانیم ادعا کنیم که روی تورم کار کرده‌ایم. سومین عامل درباره تسهیلاتی است که بانک‌ها به واحدهای تولیدی می‌دهند. این تسهیلات باید به‌گونه‌ای باشد که جاذبه داشته باشد؛ یعنی شهروند عادی به این موضوع دست یابد که آیا با نرخ سود ۱۵ درصد به‌صرفه خواهد بود که در بخش تولید ورود کند یا وارد بخش خدمات شود. ضمن اینکه اگر می‌خواهیم تورم را مهار کنیم باید در روابط خارجی‌مان نیز بازبینی کنیم. به علاوه اینکه از وضع هرگونه قانونی که مانع جذب سرمایه شود نیز باید دوری کرد. برای خروج اقتصاد از بحران و فرار از تورم نیاز است قبل از هر چیز توجه ویژه به بخش سرمایه‌گذاری در کشور داشته باشیم. نکته‌نماند تا تورم هست ما مشکلات متعددی در اقتصاد کلان کشور خواهیم داشت.